

Darija Alujević
povjesničarka umjetnosti
stručna savjetnica u Arhivu za likovne
umjetnosti HAZU

Život i djelo kiparice Mile Wod

mentorica: dr. sc. Irena Kraševac, zn. savj.

Disertacija je obranjena 4. lipnja 2020. na
Sveučilištu u Zagrebu, pred povjerenstvom:
dr. sc. Lovorka Magaš Bilandžić, doc.
(predsjednica)
dr. sc. Frano Dulibić, red. prof.
dr. sc. Petar Prelog, viši zn. sur.

SAŽETAK

Doktorskim radom cjelovito je obrađen do sada tek djelomično poznat život i umjetnički opus kiparice Mile Wod (Ludmile Wodsedalek) (1888.–1968.), nastao tijekom gotovo šezdeset godina djelovanja, od najranijeg studentskog crteža iz 1908. do posljednjih kiparskih djela nastalih godinu dana prije smrti 1967. godine. Prikupljeni su dostupni podatci o sačuvanim radovima, ali i o velikom broju radova danas poznatih tek prema fotografskim zapisima ili reprodukcijama, na temelju kojih je izrađen katalog djela.

Kiparičino djelovanje može se podijeliti u dvije faze, prva od početka školovanja u prvoj generaciji kipara Privremene više škole za umjetnost i umjetni obrt 1907., zatim prvih izložbenih nastupa, prvih samostalnih javnih radova, pa do 1933. godine. U toj fazi aktivno sudjeluje u likovnim zbivanjima u Zagrebu, iako u njemu od 1919. ne živi. Od 1933. godine boravi u Karlovcu, započinje razvijati ideju Katoličke umjetničke radionice te svoje djelovanje sve više usmjerava prema sakralnoj umjetnosti i radu za katoličku crkvu. Istraživanjem su utvrđeni novi podatci o njezinom službenom djelovanju u sklopu zagrebačke nadbiskupije od 1943. do 1945., kada je zaposlena u ustanovi Nadasve (Naša draga svetišta), kojoj je svrha bila uređenje

hrvatskih svetišta, osobito onog u Mariji Bistrici.

Stilski, opus Mile Wod dominantno obuhvaća figurativna, realistično modelirana djela s povremenim priklanjanjem impresionističkoj modelaciji i simbolizmu. U razdoblju kada se posvećuje sakralnoj umjetnosti, njezino kiparstvo postaje konzervativnije i bliže akademizmu u zadanim okvirima katoličke ikonologije. Njezini kiparski radovi obuhvaćaju raspon od spomeničke plastike, komorne intimističke skulpture do medalja, plaketa i predmeta uporabne namjene.

Pozicioniralo se ovim istraživanjem Milu Wod i u širu sliku umjetničkih zbivanja i društvenih kontakata s progresivnim ženama (Zofka Kveder, Camilla Lucerna i dr.) te su njezin život i djelo, kao umjetnice koja je proživjela različite povijesne mijene i države od Austro-Ugarske Monarhije do SFRJ-a, poslužili kao svojevrsna paradigma umjetničkog puta i sudbine umjetnice prve polovice 20. stoljeća. Obuhvaćene su tako i teme općeg položaja i mogućnosti umjetničkog školovanja žena, sudbine ostalih kiparica toga razdoblja, kao i djelovanje Kluba likovnih umjetnica (1927.–1942.), čija je Mila Wod bila članica od samog osnutka. U mnogim je segmentima njezina uloga bila pionirska, kao prve autorice javnog spomenika do činjenice da stoji na početku usporedne i do sad zanemarene „ženske“ kiparske povijesti kao prva kiparica zagrebačke Privremene više škole za umjetnost i umjetni obrt. x